

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrť leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrť leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserte) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 4. aprila 1902.

Politični oddelek.

Celje.

Slovenskemu narodu se pogostoma očita politična nezrelost. Kaže se, da to očitaje ni neosnovano, da se res še davno nismo povzpeli do tiste politične zrelosti, ki je jamstvo uspešnega političnega delovanja. To izpričuje burna razprava, ki se je v javnosti vnela zaradi celjskega vprašanja.

Nemci zahtevajo odstranitev takoimenovanih samostojnih nemško-slovenskih gimnazijskih razredov v Celju. Leta 1897. je državni zbor za te razrede določeni znesek črtal iz proračuna. S tem so ti razredi izgubili podlago in od tedaj vise v zraku, od danes do jutri.

Letos se je prvič zopet vršila proračunska razprava in Nemci so pri ti priliki zopet formulirali svojo zahtevo. Kakor znano, je bila resolucija grofa Stürgkha, zahtevajoča odstranitev celjskih razredov, odklonjena, a le slučajno, samo vsled tega, ker so Italijani glasovali s Slovani. Zmaga Slovanov je torej več kot sumljive vrednosti, kajti o tem ni dvoma, da se Nemci in Italijani zopet združijo in da potem lahko dosežejo svoj namen.

V teh razmerah je „Slov. Narod“ priporočal štajerskim Slovencem, naj bi uvaževali, če morda ne kaže narediti boju zaradi celjskih razredov konec s tem, da se Slovenci odpovemo tem razredom, ako se nam na mesto njih ustanovi popolna slovenska gimnazija v Žalcu ali v Št. Jurju.

„Slov. Narod“ je svojo misel vsestransko utemeljil. Glavni njegovi razlogi so:

1. Položaj je tak, da Slovenci najbrž izgubimo celjske paralelke, ne da bi se nam zanje sploh dalo kako nadomestilo, kajti Nemci groze z obstrukcijo

in imajo tudi moč jo izpeljati, dočim bi slovenska obstrukcija ne imela uspeha, ker se v slučaju slovenske obstrukcije ni na nikogar zanesti.

2. Slovenski razredi v Celju so obsojeni na večno vegetiranje. Slovenci potrebujemo pred vsem, da se naše srednje šolstvo spopolni in uredi, a dokler je treba vse moči posvečevati obstanku celjskih nemško-slovenskih razredov, je vsako upanje na uspehe v šolskem oziru izključeno.

3. Ako se potom porazumljenja z Nemci doseže popolna gimnazija v Žalcu ali v Št. Jurju, je s tem za vselej preprečeno, da bi Nemci pomagali Italijanom iztisniti hrvatsko gimnazijo iz Pazina.

Ti argumenti „Slov. Naroda“ so na vsak način tako tehtni, da zaslužijo resno uvaževanje in so vredni temeljitega razmotrivanja. A mesto stvarne razprave, se je umetno napravil vihar. Psovke in natolcevanja vsake vrste lete v obilni množini na pregreški list in na tistega moža, ki je izrazil le misel, naj se poskusi velevažno vprašanje rešiti potom porazumljenja, namesto, da se ta stvar izpostavi prenevarni vojni. „Izdajalstvo“ je še najmilejši izraz, s katerim se tira ta gonja.

Tudi nekateri celjski gospodje so obelodanili ostro izjavo proti tej misli. Obljubili so sklicati poseben shod, a agitacija pred shodom kaže, da se ne gre za kako resno razpravljanje glede eventuelnega kompromisa, nego za golo demonstracijo proti vsakemu kompromisu.

Pri tej gonji je posebno značilno dvoje.

Pred vsem moramo konstatirati, da tisti, ki odklanjajo vsak kompromis, ki niso vzeli truda, da bi navedli le jeden sam stvarni razlog za svoje stališče. To je gotovo jako karakteristično in kaže, da nasprotniki kompromisa nimajo stvarnih argumentov za svoje stališče.

Zlasti pa je značilno, da vpije najglasneje katoliško-narodna stranka na Kranjskem. V „Slo-

vencu" je dan na dan brati najgromovitejše tirade, najhujše obdolžitve, najsrditejše napade, dasi je prav ta stranka šele pred kratkim kargorela za to, naj se namesto celjskih paralelk ustanovi popolnoma slovenska gimnazija v Žalcu.

Malo časa predno je v proračunskem odseku prišla na glasovanje resolucija grofa Stürgkha, je „Slovenski List“ priobčil članek, v katerem se je jasno in odločno zavzel za to, da naj se žrtvujejo celjske paralelke in naj se mesto njih zahteva gimnazija v Žalcu.

„Slovenski List“ je glasilo katoliško-narodne stranke. Vse oficijelne izjave te stranke se razen v „Slovincu“ tiskajo v „Slov. Listu“. Gosp. dr. Šušteršič je po volitvi v V. kuriji pokazal, da je „Slov. List“ njegovo specialno glasilo, kajti v tem listu je priobčil svoj s polnim imenom podpisani oklic, v katerem je klical na združenje vse tiste, katerih ne prišteva k stranki dr. Tavčarja. Odgovorni urednik „Slov. Lista“ je član uredništva „Slovenca“, tiska se „Slov. List“ v združni tiskarni, kateri načeluje dr. Šušteršič, načelnik konzorcija, ki „Slov. List“ izdaja, je katoliško-narodni poslanec Vencajz, glavna sodelavca sta katoliško-narodna deželna poslanca dr. Schweitzer in dr. Brejc.

V tak list gotovo ne pride načelno važen članek, ne da bi stranka zanj vedela. Katoliško-narodna stranka je vedela za tisti članek in se je tudi strinjala z njim.

To pa svedoči, da je vsa njena sedanja ogorčenost neiskrena, da vpije le zaradi gonje, da bi na Štajerskem lovila pristašev. Sicer pa smo prepričani, da jej v stvarnem oziru ni niti za ohranitev celjskih paralelk niti za gimnazijo v Žalcu, ker so vse njene težnje take, da jim škoduje tudi najmanjši izobraževalni zavod.

Politični pregled.

Notranji položaj. — V ospredju vseh političnih razprav stoji celjsko vprašanje. Vlada namerava posredovati med Slovenci in med Nemci, da bi se glede celjskega vprašanja dosegel kompromis in upa, da se ji to posreči, zlasti ker se za to vnemajo tudi zmernejše nemške stranke. Radikalni Nemci seveda nočejo ničesar slišati in groze vladi z najhujšo obstrukcijo, ako brezpogojno ne odpravi celjskih paralelk. Pa to ni jedina težava, s katero se ima vlada boriti. Nastale so še druge. V torek so se na Dunaju zopet začele skupne ministrske konference. Razpravljalo se je o carinskem tarifu in o avstrijsko-ogrski trgovinski in carinski nagodbi. Že v sredo se je izvedelo, da so nastala mej cislitvanskimi in ogrskimi ministri taka nasprotja, da se je začelo govoriti o splošni ministrski krizi. Odličen levičarski vodja je rekel, da je Körber že izgubljen. Oficijozno so bile te govorice sicer vse dementirane, ali vzlic temu je res, da je nasprotje mej cislitvansko in ogrsko vlado tako, da lahko nastane vsak hip kriza.

Körberjevo opravičevanje. Vihar, ki so ga zagnale nemške stranke zaradi glasovanja o celjskem vprašanju, je tako naraščal, da ministrski predsednik občutil potrebo, se

pred javnostjo opravičiti. Nemške stranke očitajo dr. Körberju, da je namreč on kriv, da je bila Stürgkhova resolucija odklonjena. Körber se v „Linzer Tagespost“ opravičuje, tako-le: Poljaki so glasovali proti Nemcem ker jih je nemški poslanec Demmel provociral. Na Italijane nima vlada nič upliva, minister Piętak, pa je glasoval proti Stürgkhovemu predlogu, ne da bi bil to ministrskemu predsedniku povedal. Körber se čuti torej nedolžnega, toda ostale nemške stranke mu vendar nočejo priznati in zlasti zahtevajo, da mora odstopiti minister Piętak. To se pa skoro gotovo ne zgodi, zlasti ker je minister Rezek z ministrom Piętakom solidaren.

Nemški strankarski minister. — Poroča se, da hoče Körber ponuliti nemškim strankam portfeli posebnega Landsmannministra, kakršnega ministra imajo tudi Čehi in Poljaki.

Balkan. — V Macedoniji in tudi v Albaniji so se zadnji teden pojavile večje ustaške čete. Prišlo je že do raznih političnih umorov in do krvavih bojov s turškim vojaštvom. Sodi se, da so te revolte naznanjevalke velikih dogodkov. Vse kaže, da se na Balkanu kuha nekaj posebnega. S tem je najbrž tudi v zvezi potovanje bolgarskega ministrskega predsednika Daneva na Rusko.

Francija. — Volitve v parlament se bodo vršile 27. aprila. Boj bo jako hud. V maju potuje prezident Loubet na Rusko.

Vojna v južni Afriki. — Mirovna pogajanja mej Buri in Angleži se sicer še niso začela, a priprave se delajo. Te dni se snidejo burski voditelji v Afriki na posvetovanje glede mirovnih pogojev. Zajedno je odpotoval nizozemski ministrski predsednik Kuyper v London, očitno da kot posredovalec. Kuyper je imel pred svojim odhodom v London posvetovanje z burskimi delegati v Bruselju, velikonočni teden pa je bil burski poslanik dr. Leyds v Parizu in je imel tam sestanek z lord Roseberryjem in več družimi voditelji angleške liberalne stranke. Stvar je menda v pravem teku.

Naši denarni zavodi.

I. Ljubljanska kreditna banka.

Občni zbor „Ljubljanske kreditne banke“ se je vršil dne 25. t. m. Iz poročila, ki je bilo odobreno, posnemamo naslednje podatke:

Z obračunom za leto 1901 končava s čistim dobičkom 50.200 K 36 vin. = 10 % delniške glavnice.

Posamezne točke čiste bilance ter računa izgube in dobička, kakor tudi izkaze o splošnem prometu za leto 1901 bodete, razvideli iz predležečih Vam iztisov letnega poročila. Le-to smo, ker naša prva bilanca za čas od 1. septembra do 31. decembra 1900 ni bila objavljena v posebnem poročilu, popolnili še s čisto bilanco ter računom zgube in dobička z dne 31. decembra 1900, in pa z izkazi o splošnem prometu v prvih 4 mesecih bančnega delovanja.

Vaši pozornosti priporočamo navedene izkaze, ki Vas pouče, da se je bančno poslovanje tekom preteklega leta precej razširilo. Dovoljujemo si le opozoriti Vas na izdatni prirastek vlog, kateri svedoči o rastočem zaupanju v našo banko. Obilica pri nas na-